

V L A A M S   P A R L E M E N T

stuk   **112** (2009) – Nr. 3
ingediend op   25 november 2009 (2009-2010)

Gezondheidsdoelstelling ‘Voeding en Beweging’ en het Vlaams actieplan 2009-2015

Verslag

namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid,
Gezin en Armoedebeleid
uitgebracht door mevrouw Katrien Schryvers

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Tom Dehaene.

Vaste leden:

de heer Tom Dehaene, de dames Cindy Franssen, Vera Jans, Katrien Schryvers;
mevrouw Marijke Dillen, de heren Felix Strackx, Erik Tack;
de heer Peter Gysbrechts, mevrouw Vera Van der Borght;
de heer John Crombez, mevrouw Mia De Vits;
de dames Lies Jans, Helga Stevens;
mevrouw Patricia De Waele;
mevrouw Mieke Vogels.

Plaatsvervangers:

de dames Sonja Claes, Griet Coppé, Kathleen Helsen, Tinne Rombouts;
de dames Gerda Van Steenberge, Linda Vissers, de heer Wim Wienen;
de dames Gwenny De Vroe, Lydia Peeters;
mevrouw Güler Turan, de heer Bart Van Malderen;
de dames Sophie De Wit, Danielle Godderis-T'Jonck;
mevrouw Ulla Werbrouck;
de heer Bart Caron.

Stukken in het dossier:

- 112 (2009-2010) – Nr. 1: Nota gezondheidsdoelstelling
- Nr. 2: Verslag over de hoorzitting

INHOUD

I. TOELICHTING DOOR DE HEER JO VANDEURZEN, VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN	4
1. Situering.....	4
2. Gezondheidsdoelstellingen ‘Voeding en Beweging’	5
3. Actieplan ‘Voeding en beweging’ 2009-2015	6
II. BESPREKING	7
1. Vragen van de leden.....	7
2. Antwoord van de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.....	10
III. STEMMING	12

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid behandelde op dinsdag 20 oktober 2009 en donderdag 12 november 2009 de gezondheidsdoelstelling ‘Voeding en Beweging’ en het Vlaams actieplan 2009-2015. Na de toelichting door minister Jo Vandeuren besliste de commissie een hoorzitting te organiseren. Gehoord werden: de heer Michiel Callens (Christelijke Mutualiteit), mevrouw Siska Germonpré (Nationaal Verbond Socialistische Mutualiteiten), mevrouw Veerle Stevens (Vlaams Instituut voor Gezondheids promotie en Ziektepreventie), mevrouw Mieke Van Hecke (Vlaams Secretariaat van het Katholieke Onderwijs) en mevrouw Sabine Van Cauwenberge (Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten). Het verslag over de hoorzitting werd opgenomen in het stuk 112 (2009) – Nr. 2. Na afloop van de hoorzitting volgden bespreking en stemming.

I. TOELICHTING DOOR DE HEER JO VANDEUREN, VLAAMS MINISTER VAN WELZIEN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

1. Situering

Eén op drie mensen op deze wereld lijdt aan overgewicht. Eén op tien is zwaarlijvig. Vlaanderen vormt hier geen uitzondering op. De Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) schat het aantal vermijdbare sterftes door fysieke inactiviteit op 1,9 miljoen mensen. Een te lage fruit- en groenteconsumptie zorgt wereldwijd voor 2,7 miljoen vermijdbare sterftes.

De epidemie van overgewicht en zwaarlijvigheid, die mondiaal om zich heen grijpt, zegt iets over de verandering in het leefpatroon van mensen gedurende de laatste decennia. Opvallend is dat de toename van obesitas vaak hoger is in landen in ontwikkeling dan in westerse landen. Vlaanderen onderscheidt zich nauwelijks van de rest van de wereld. Eén op drie Vlamingen of 32,3 procent lijdt aan overgewicht. Eén op negen Vlamingen of 11,5 procent is zwaarlijvig.

Het innemen van calorieën, fysieke activiteit en het belang van voeding in de psyche van een persoon zijn doorslaggevende factoren in de ontwikkeling van overgewicht. De verstedelijking, de hogere proportie van vetten en suikers in het goedkopere voedingsaanbod en de vaststelling dat mensen steeds minder bewegen, dragen bij tot de epidemie.

De WGO verwacht tussen 2005 en 2015 een toename van personen met overgewicht met 43 procent, en van zwaarlijvige personen met maar liefst 70 procent. De doelstelling om tegen 2015 het percentage mensen met een gezond gewicht in Vlaanderen op zijn minst te behouden, klinkt niet ambitieus maar gaat resoluut in tegen de voorspelde trend.

De negatieve gevolgen van overgewicht en zwaarlijvigheid voor de gezondheid zijn bekend. Er is een toegenomen risico op cardiovasculaire aandoeningen, diabetes, gewrichtsaandoeningen, een aantal kankers en ten slotte een lager mentaal welbevinden. De WGO beveelt gezonde voeding en voldoende beweging aan als remedie. In november 2006 heeft de WGO in Istanbul alle lidstaten opgeroepen een eigen actieplan te ontwikkelen. Aan deze oproep moet de Vlaamse Gemeenschap als het beleidsniveau verantwoordelijk voor preventie, gevolg geven.

Zonder zwaarlijvigheid zou diabetes bij mannen voor 53 procent minder voorkomen en bij vrouwen voor 26 procent. Gezonder eten volgens de aanbevelingen van de actieve voedingsdriehoek, doet hart- en vaataandoeningen en de sterftes door deze cardiovasculaire aandoeningen met een kwart afnemen. De gezondheidswinst door lichamelijke activiteit is het hoogst bij wie fysiek inactief is. Nederland schrijft zes procent van de sterftes toe aan onvoldoende bewegen. De gezondheidswinst door evenwicht eten, voldoende fysieke activiteit en het vermijden van overgewicht is vergelijkbaar met de gezondheidswinst die voortvloeit uit het stoppen of niet beginnen met roken.

Men moet er alles aan doen om zoals voor het rookgedrag geen tientallen jaren te laten voorbijgaan voordat wetenschap wordt omgezet in een andere mentaliteit in de samenleving en in gezondere gedragspatronen. De boodschap moet volgens experts op een aantrekkelijke en positieve manier gebracht worden. Er is geen automatische relatie tussen weten en willen, en evenmin tussen willen en doen. Wie de voedingsdriehoek kent, is niet noodzakelijk overtuigd. Wie zich voorneemt om vaker te bewegen, is daarom nog niet aan het stappen.

Het gedrag van de bevolking beïnvloeden is een veelzijdige opdracht. Waar ligt de grens tussen voorstellen en betuttelen? Om gezondheidsbevorderend gedrag aan te moedigen en te vergemakkelijken is het opheven vingertje niet de aangewezen methode. Een helpende hand is meer op zijn plaats. Het actieplan wil preventief gezondheidsbeleid en is gebaseerd op het Preventiedecreet van 21 november 2003, dat methodes opgeeft voor gezondheidsbevordering en ziektepreventie. Gezondheidsbevordering betekent dat factoren die een gunstige invloed hebben op de gezondheid versterkt. Ziektepreventie neemt gezondheidsbedreigingen weg, zorgt voor bescherming of vermindert gezondheidsschade door vroegopsporing.

In artikel 13 bepaalt het Preventiedecreet dat de Vlaamse Regering voor nieuwe of aangepaste Vlaamse gezondheidsdoelstellingen een gezondheidsconferentie samenroept. De gezondheidsconferentie over voeding en beweging vond plaats op 23 oktober 2008 in Oostende op initiatief van de vorige minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, de heer Steven Vanackere. Er waren een 700-tal aanwezigen. Uit die gezondheidsconferentie zijn de gezondheidsdoelstellingen ‘Voeding en Beweging’ en het actieplan ontstaan. Een Vlaamse werkgroep met experts, academici, verantwoordelijken uit het middenveld en de administratie, en met de partnerorganisatie Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie (VIGeZ) leverden het voorbereidende werk. De minister dankt alle betrokkenen voor hun inspanningen.

De gezondheidsdoelstellingen ‘Voeding en beweging’ worden één van de zes Vlaamse gezondheidsdoelstellingen naast Infectieziekten en vaccinatie, Borskankeropsporing, Tabak, alcohol en drugs, Ongevallen in de privésfeer en ten slotte Depressie en zelfdoding.

Het initiatief past in het regeerakkoord dat stelt de Vlaamse Regering werk zal maken van nieuwe of aangepaste gezondheidsdoelstellingen. De minister is van plan de uitvoering van ‘Voeding en Beweging’ te steunen. Tegelijk zal hij aansturen op respect voor ieders verantwoordelijkheid.

Op 24 juli 2009 heeft de nieuwe Vlaamse Regering de minister gevraagd de gezondheidsdoelstellingen en het actieplan ter goedkeuring voor te leggen aan het Vlaams Parlement.

2. Gezondheidsdoelstellingen ‘Voeding en Beweging’

Samengevat luidt de nieuwe gezondheidsdoelstelling: “Het realiseren van gezondheidswinst op bevolkingsniveau door een stijging van het aantal mensen dat voldoende fysiek actief is, evenwichtig eet en een gezond gewicht nastreeft”. Deze doelstelling heeft vijf clusters van subdoelstellingen.

Het percentage personen dat voldoende fysiek actief is om gezondheidswinst te halen moet tegen 2015 met tien percent stijgen. Op dit moment bewegen slechts 39 percent van de volwassenen Vlamingen meer dan 30 minuten per dag. Dat moet stijgen tot één op twee volwassen Vlamingen.

Het percentage sedentaire personen in alle leeftijdsgroepen moet tegen 2015 met tien percent dalen. Het aantal sedentaire personen ouder dan 60 jaar moet verminderen van 45 tot 35 percent.

Het percentage moeders dat op dag zes na de bevalling borstvoeding geeft, moet met tien percent toenemen. Van nagenoeg twee op drie of 64 percent wil men op zeven jaar gaan naar 74 percent of bijna drie op vier. Borstvoeding lijkt te behoeden voor zwaarlijvigheid.

Tegen 2010 dient het aantal personen dat evenwichtig eet volgens de aanbevelingen van de actieve voedingsdriehoek met tien percent te stijgen. De gemiddelde inname van water, groenten, fruit, melkproducten en calciumverrijkte sojaproducten moet toenemen. De gemiddelde toename van de restgroep moet dalen met tien percent. De dagelijkse consumptie van vlees, vis, eieren en vervangproducten zoals peulvruchten blijft beperkt tot 100 gram.

Tegen 2015 moet het percentage personen met een gezond gewicht minstens behouden blijven.

3. Actieplan ‘Voeding en beweging’ 2009-2015

Om de gezondheidsdoelstellingen te halen is het nodig de krachten en de maatschappelijke inspanning te bundelen. Het Ottawa-charter van 1986 voor gezondheidsbevordering leert dat de beste resultaten worden gehaald door gelijktijdig maatregelen te nemen die elkaar ondersteunen. De bevolking wordt sterker beïnvloedt door herkenbare en consistente boodschappen langs diverse kanalen. Er is een doordacht actieplan nodig dat rekening houdt met criteria voor evaluatie van de acties, die gaan over kwaliteit, doeltreffendheid en haalbaarheid, maar ook over waarden als gelijkheid, respect en ‘empowerment’.

Het maandenlange werk van professionals en experts leverde meer dan 190 voorstellen op voor evenwichtig eten en meer bewegen. De confrontatie met de vermelde criteria zoals de haalbaarheidstoets en de noodzakelijke prioriteitstelling leiden tot ongeveer 60 acties. Die werden geclusterd in een actieplan, voorgesteld tijdens de gezondheidsconferentie, met zes strategische assen en twaalf prioriteiten.

Het ontwerp van actieplan, besproken tijdens de gezondheidsconferentie en het huidige actieplan moeten als één geheel beschouwd worden. Het actieplan moet gezien worden als het overzicht van de eerste beleidskeuzes van de acties, die binnen een bepaalde termijn worden gepland.

Strategie 1 is gezond bewegen en evenwichtiger eten in de lokale gemeenschap. Strategie 2 is gezond bewegen en evenwichtiger eten in de leefomgeving van kinderen en jongeren (0 tot 18 jaar). Strategie 3 gezond bewegen en evenwichtiger eten op school. Strategie 4 gezond bewegen en evenwichtiger eten op de werkplek. Strategie 5 is een beter ondersteuningsaanbod voor zorgverstrekkers. Strategie 6 is gezond bewegen en evenwichtiger eten bevorderen met informatie en communicatie.

Het actieplan ‘Voeding en Beweging’ 2009-2015 beschrijft acties voor het lopende begrotingsjaar 2009 of op de korte termijn, voor de periode 2010-2012 of op de middellange termijn en voor de periode 2013-2015 of op de lange termijn.

De voorstellen voor de komende jaren zijn een voorzet. Over de uiteindelijke keuze, uitwerking en timing kan van gedachten gewisseld worden. Dat wordt een van de taken voor de nieuwe Vlaamse werkgroep ‘Voeding en Beweging’. Het is decretaal bepaald dat een uitvoerende Vlaamse werkgroep de uitwerking van het actieplan adviseert en begeleidt.

Afsluitend wijst de minister op de complexe bevoegdheidsverdeling. De prijsmodulering van gezonde en minder gezonde voedingswaren, de etikettering van voedingswaren en dranken, de wetgeving op de publiciteit voor voedingsproducten en de arbeidsreglementering zijn Europese of federale bevoegdheden. Hoewel ze niet het voorwerp uitmaken van

deze bespreking, kan de minister in een interministeriële conferentie voorstellen suggereren zoals het aanbieden en faciliteren van gezonde voedings- en bewegingsmogelijkheden op de werkplek.

Het laatste woord is aan het Vlaams Parlement dat zich volgens het preventiedecreet moet uitspreken over de gezondheidsdoelstellingen en het actieplan. Het actieplan is geen statisch document. Het blijft bespreekbaar in de loop van deze regeerperiode.

II. BESPREKING

1. Vragen van de leden

Mevrouw *Marijke Dillen* betreurt dat het Vlaams Parlement zich pas op 12 november 2009 buigt over dit actieplan terwijl het ontwerp van actieplan reeds in september 2008 is opgesteld. Ze voegt er wel aan toe dat minister Jo Vandeurzen daar niet verantwoordelijk voor is.

Het Vlaams Belang is tevreden dat dit thema reeds van bij de aanvang van de regeerperiode onder de aandacht wordt gebracht. Het rapport bevat meer dan voldoende gedetailleerde gegevens, die allemaal aantonen hoe ernstig de situatie is. Zo consumeert de bevolking algemeen te weinig groenten, fruit, brood, water en melk, maar te veel vet. Van de 15 tot 18-jarige meisjes is slechts 42 percent voldoende fysiek actief, en dat ondanks twee uur lichamelijke opvoeding per week. Gezien de ernst van de situatie, drukt mevrouw *Marijke Dillen* de hoop uit dat een en ander snel wordt geïmplementeerd.

Mevrouw *Marijke Dillen* noemt de tekst als geheel te weinig ambitieus, vooral omdat de doelstellingen ook nagestreefd worden in het onderwijs en op de werkvloer. Ze werd daar tijdens de hoorzitting (*Parl. St. VI. Parl. 2009, nr. 112/2*) in bijgetreden. Ze vraagt de minister ambitieuzer op te treden. Een beperkte verbetering nastreven zal immers tot nauwelijks merkbare veranderingen leiden. Tegen 2015 moeten 10 percent meer meisjes tussen 15 en 18 jaar voldoende fysiek actief zijn. In de praktijk komt dat neer op iets meer dan de helft van de doelgroep. Nu haalt 29 percent van de vrouwen tussen 19 en 59 jaar de aanbeveling voor voldoende fysieke activiteit. De ambitie is dat cijfer tegen 2015 te laten stijgen tot 39 percent. Voorts dient tegen 2015 het percentage personen dat voldoende groenten eet te stijgen van één tot elf percent.

Om de gezondheidsdoelstellingen te realiseren zal een integrale aanpak nodig zijn. De spreekster is het eens met dit uitgangspunt, maar waarschuwt voor de realiteit. Zowel de Wereldgezondheidsorganisatie als het lokale niveau is betrokken. De rol van de Europese Unie zal alleen maar toenemen. Binnen België moeten de gemeenschappen dit thema volledig zelf coördineren. Op deze manier kan Vlaanderen het lokale niveau aansturen. Coördinatie op Vlaams niveau vermijdt overlappingsen en inefficiënt gebruik van de schaarse middelen.

Hoofdstuk 7 van de Visietekst bevat een overzicht van het overleg met de federale overheid. Mevrouw *Marijke Dillen* vraagt een schriftelijk overzicht van de stand van zaken.

De spreekster is verwonderd over het feit dat de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) ondanks de rol die de lokale besturen moeten vervullen, niet betrokken was bij het opstellen van dit rapport. In dit verband vraagt mevrouw *Marijke Dillen* een overzicht van de verantwoordelijkheden per betrokken beleidsniveau.

Een aantal initiatieven dat nog werd opgestart tijdens de vorige regeerperiode wordt voortgezet. De spreker vraagt een overzicht en de stand van zaken.

De implementatie is volgens het actieplan afhankelijk van twee belangrijke voorwaarden: een slagkrachtige investering en het facettenbeleid. De spreker wil vernemen of er een budget is vrijgemaakt voor de volledige duur van het actieplan. Hoe realistisch is het te streven naar een slagkrachtige investering gezien de huidige budgettaire toestand? Voorts vraagt mevrouw Marijke Dillen nadere toelichting bij het facettenbeleid, gezien de twijfels over de coördinatie geuit tijdens de hoorzitting.

Het lid benadrukt het belang van samenwerking met het beleidsdomein Onderwijs. Volgens het Vlaams Secretariaat van het Onderwijs behoort drank en snoep aanbieden tot de vrijheid van elke school, maar gezien de realiteit is mevrouw Marijke Dillen van oordeel dat van hogerhand bijgestuurd moet worden. De vorige minister van Onderwijs heeft dat overigens reeds aangekondigd. Ze vraagt minister Jo Vandeurzen om in overleg met de minister van Onderwijs krachtadiger en ambitieuzer op te treden, en waarschuwt hem tegelijk voor deze moeilijke opdracht. Scholen verdienen immers aan de drankautomaten en ook de ouders zouden in dit verband een belangrijke rol moeten vervullen.

Mevrouw Marijke Dillen vraagt voorts bijzondere aandacht voor mensen die leven in armoede. Er is immers een duidelijk verband tussen gezondheid, inkomen en opleidingsniveau. De gezondheidskloof wordt al geruime tijd bestudeerd en aangeklaagd. Gezien de situatie niet gunstig evolueert, zijn meer inspanningen nodig om mensen in armoede te betrekken en aandacht te schenken.

Voorts vraagt de spreker een overzicht van alle inspanningen die Vlaanderen zich getroost om initiatieven van de Wereldgezondheidsorganisatie te implementeren.

Hoe zal de minister zijn streven naar gezond bewegen en evenwichtig eten op de werkplek realiseren? Het kan niet de bedoeling zijn alle verantwoordelijkheid hiervoor op de bedrijven af te schuiven.

Gezond bewegen en evenwichtig eten zal worden gepromoot door middel van informatie en communicatie. Het actieplan kondigt een langlopende mediacampagne aan. De spreker vraagt nadere informatie. Op welke manier zal de voedingssector bijvoorbeeld betrokken worden? De kans bestaat immers dat de voedingssector tegengestelde belangen heeft.

Mevrouw Marijke Dillen vraagt voorts nadere toelichting bij het aangekondigde gesprek met de Vlaamse televisieomroepen.

Het actieplan meldt dat de minister de Vlaamse leden van het Europees Parlement zal aanspreken om het dossier van de etikettering van voedingsmiddelen van nabij te volgen. De spreker pleit er afrondend voor dat alle Vlaamse leden van het Europees Parlement aangesproken zullen worden en dat geen enkele fractie over het hoofd wordt gezien.

Mevrouw *Vera Van der Borgh* noemt het document, dat belangrijke acties bevat, interessant. Ze hoopt dat alle doelstellingen gehaald worden, maar wijst erop dat elke beleidsverantwoordelijke daartoe een bijdrage kan leveren. Ze pleit in dat verband voor een tussentijdse evaluatie.

De verschillende verantwoordelijke Belgische beleidsniveaus moeten hun taal en boodschap op elkaar afstemmen, zodat de bevolking weet waaraan zich te houden.

Het RIZIV betaalt de behandeling van kinderen die aan obesitas lijden. Kinderen die behandeld werden door het Zeepreventorium van De Haan verdienen blijvende aandacht om te vermijden dat ze hervallen.

Welke rol spelen de logo's (lokaal gezondheidsoverleg of loco-regionaal gezondheidsoverleg en -organisatie)? De sprekerster vraagt de minister naar zijn mening over het voorstel om de logo's het voorbereidende werk te laten uitvoeren door een concreet actieplan op te stellen, dat de gemeenten vervolgens uitvoeren in samenwerking met alle betrokken actoren. Deze manier van werken zal tot een goede wisselwerking leiden en betreft de logo's.

Afsluitend pleit de sprekerster voor een positieve boodschap in plaats van betutteling.

Mevrouw *Mia De Vits* benadrukt dat gezondheidsproblemen preventief in plaats van curatief aangepakt moeten worden. De gezondheidsdoelstellingen 'Voeding en Beweging' zijn het resultaat van grondig voorbereidend werk en ruim overleg. Dat de VVSG niet was uitgenodigd is door de hoorzitting rechtgezet.

Belangrijk is dat het federale en het Vlaamse niveau goede afspraken maken en hun beleid op elkaar afstemmen. In de discussie over het terugbetalen van bepaalde behandelingen door de ziekteverzekering, is de sprekerster van oordeel dat de ziekteverzekering in een aantal gevallen eerder een preventieve behandeling dan een curatieve zou moeten terugbetalen.

De sprekerster is gewonnen voor het idee om op Europees niveau een voortrekkersrol te spelen, maar wijst erop dat Vlaanderen in de eerste plaats de voorstellen van de Europese Commissie moet proberen bij te sturen. Het is van belang tijdig op te treden, nog voor de voorstellen worden ingediend in het Europees Parlement.

Mevrouw *Mia De Vits* kan zich volledig terugvinden in de gezondheidsdoelstellingen. Het blijven schoorvoetende stappen maar ze aanvaardt de duiding van VIGeZ dat verder gaan op dit ogenblik niet haalbaar is. Op termijn moet echter voort onderhandeld worden met de voedingsindustrie, die verantwoordelijk is voor de voedingskwaliteit. De sprekerster is voorts niet helemaal overtuigd door het antwoord van mevrouw Van Hecke. Participatie op school is belangrijk en de thuisomgeving speelt een belangrijke rol maar tegelijk moeten scholen het voorbeeld geven.

De sprekerster vraagt aandacht voor de kansengroepen. Er is enerzijds de stelling dat ook wie in armoede leeft gezond kan eten, maar anderzijds zijn fruit, vis en groeten duurder dan minder gezonde voedingsmiddelen.

Afsluitend stelt mevrouw *Mia De Vits* enkele vragen over de uitvoering. Er zal gewerkt worden met projectoproepen. Ze waarschuwt tegen versnippering en vraagt een screening van de partners. Welke partners heeft men voor ogen? Een aantal acties op korte termijn is uitgevoerd door puur commerciële partners.

Mevrouw *Lies Jans* is tevreden met de commissieaandacht voor de gezondheidsdoelstellingen 'Voeding en Beweging'. De manier waarop de doelstellingen en het actieplan zijn opgesteld, kan als voorbeeld gelden voor de aanpak van overkoepelende problemen. Ze pleit ervoor deze methode ook te hanteren bij het realiseren van het actieplan. Overleg, samenwerking en een integrale aanpak zullen nodig zijn om de doelstellingen te realiseren.

Het plan is misschien niet ambitieus genoeg, maar zet toch een belangrijke stap. Er zijn duidelijke prioriteiten en talrijke acties. Ze vraagt de minister welk budget de komende jaren vrijgemaakt zal worden.

Vlaanderen moet een voortrekkersrol spelen bij de ontwikkeling van het Europese logo voor gezonde voeding.

Ten slotte wijst mevrouw Lies Jans op het belang van permanente wetenschappelijke monitoring. Door VIGeZ verder te kunnen uitbouwen, kan men een kenniscentrum of een overkoepelende structuur realiseren. Welke mogelijkheden ziet de minister?

De heer *Tom Dehaene* wenst de administratie, het kabinet en VIGeZ proficiat met het werkstuk. De manier van werken heeft geleid tot breed gedragen doelstellingen. Een niet onbelangrijke vaststelling aangezien deze doelstellingen een mentaliteitswijziging zullen vereisen. In Vlaanderen dreigt immers een epidemie. In de Verenigde Staten is het nu al zo dat twintig percent van de uitgaven in de gezondheidszorg het gevolg zijn van overgewicht. Gezien de te vermijden internationale trend ontbreekt het de doelstellingen niet aan ambitie, zelfs niet wanneer naar een status-quo wordt gestreefd.

Niet alleen de bevoegde minister, maar ook het Vlaams Parlement moet de uitvoering van dit actieplan van nabij volgen. Aan het Vlaams Parlement om na te gaan of de opeenvolgende begrotingen voldoende middelen vrijmaken om deze doelstellingen te realiseren.

De spreker pleit ervoor om van het Europese voorzitterschap gebruik te maken om bijvoorbeeld het dossier van de labels opnieuw op de agenda te plaatsen.

Omdat voor een aantal doelgroepen cijfers ontbreken, vraagt de spreker middelen vrij te maken om de nodige cijfers te verzamelen.

Omdat het beleid er amper in slaagt kansarmen te bereiken, stelt de heer Tom Dehaene voor om na verloop van enkele jaren alle voorbeeldprojecten te verzamelen en te verspreiden onder de lokale besturen.

2. Antwoord van de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Minister *Jo Vandeurzen* benadrukt inleidend het belang van de gezondheidsdoelstellingen ‘Voeding en Beweging’. De grondige voorbereiding van de gezondheidsdoelstellingen en het actieplan garanderen samenwerking. De minister benadrukt dat de lokale besturen – gemeenten, OCMW’s en logo’s – geparticipeerd hebben.

Een dit jaar samen te stellen werkgroep met alle mogelijke betrokkenen zal het document uiteenrafelen in acties op korte, halflange en lange termijn. Om versnippering te vermijden wordt elke actie getoetst binnen de werkgroep, dat als klankbord dienst zal doen. Voor elke actie volgt een projectoproep.

Het budget blijft constant in 2010. De budgettaire impact van dit actieplan zal op zijn vroegst merkbaar zijn bij de begrotingscontrole 2010, maar wellicht pas in de begroting voor 2011. Er wordt nagedacht over een meerjarenbudget.

Voeding en beweging worden in één actieplan behandeld op aangeven van de Wereldgezondheidsorganisatie, die uitdrukkelijk vraagt actie te ondernemen tegen obesitas. Vlaanderen richt zijn preventiebeleid immers op internationale normen en aanbevelingen.

Vanaf het begin is gestreefd naar realistische en haalbare doelstellingen. De status-quo nastreven is bovendien vaak al een bijzonder moeilijke doelstelling gezien de wereldwijde trend.

Minister Jo Vandeurzen is met FEVIA (Belgische Federatie Voedingsindustrie) overeengekomen om te werken aan een gezondheidsovereenkomst. FEVIA speelt een rol in het realiseren van de doelstellingen, maar het blijft een delicaat evenwicht dat nauw overleg vergt. Het eerste gesprek met FEVIA is goed verlopen. Een en ander dient uitgediept om na te gaan of beleid en sector tot afspraken kunnen komen over gezamenlijke acties.

Reeds tijdens de vorige regeerperiode is een aantal acties uitgevoerd. In een volgende fase zal echter een werkgroep worden samengesteld met alle relevante actoren. Belangrijk is dat niet buiten dat kader zal worden gewerkt. Er wordt respect opgebracht voor alle initiatiefnemers die een bijdrage kunnen leveren.

Samen met Kind en Gezin zal worden nagegaan hoe kinderen tijdens de opvang aangezet kunnen worden om meer te bewegen. Een en ander kan eventueel opgenomen worden in de beheersovereenkomst.

Minister Jo Vandeurzen is het volledig eens met de stelling dat de gezondheidsdoelstelling en het actieplan los staan van het sportbeleid. Samen met de minister van Sport wordt een protocol afgesloten: mensen aanzetten te bewegen is geen sportpromotie. Tegelijk is terecht meermaals geweest dat een integrale aanpak van belang is. De beleidsnota Welzijn 2009-2014 (*Parl. St. VI. Parl. 2009-10, nr. 191/1*) besteedt veel aandacht aan horizontale en verticale samenwerking.

Ook voor wat de samenwerking met de federale overheid betreft, acht de minister het belangrijk het initiatief in eigen handen te houden. Hij pleit voor waakzaamheid om te vermijden dat andere beleidsniveaus zonder voorafgaand overleg contractproductieve maatregelen nemen. De minister neemt zich een proactief optreden tijdens de interministeriële conferenties voor.

Vlaanderen kan met de voedingsindustrie overleg plegen over labels, maar is daarvoor niet bevoegd omdat het om een Europees dossier gaat. Minister Jo Vandeurzen stelt mevrouw Dillen gerust dat hij niet selectief te werk zal gaan als hij ooit een brief schrijft naar de Vlaamse leden van het Europees Parlement. Op dit ogenblik wordt evenwel nog gezocht naar de meest effectieve wijze van optreden in dit dossier.

In Vlaanderen is voor velen niet alleen de toegang tot gezondheidszorg een probleem, maar vooral de toegang tot gezondheid. Arm maakt ongezond en ongezond maakt arm. De grote uitdaging voor de overheid is net die groep van mensen te bereiken. Waakzaamheid en discipline zullen nodig zijn om de kansarmen te bereiken. Precies om die reden zullen de logo's betrokken worden want kansarmen bereikt men niet met brochures.

De minister heeft begrip voor de budgettaire bezorgdheid op lokaal niveau, maar lokale partners coördineren en motiveren beschouwt de minister als een kernactiviteit van elk lokaal bestuur. Elk lokaal bestuur moet de ambitie hebben te streven naar gezondheid voor zijn inwoners. Daartegenover staat dat elk lokaal bestuur daarvoor erkenning en respect verdient. In dit verband is één rapport voor heel Vlaanderen belangrijk. Het verhoogt de relevantie van het rapport en doet de planlast dalen.

De gezondheidsdoelstellingen 'Voeding en Beweging' en het actieplan vallen onder de primaire preventie: het gedrag van de bevolking te beïnvloeden zodat mensen meer bewegen en gezonder eten. Erover waken dat kinderen niet hervallen na een behandeling in het

Zeepreventorium is nuttig maar valt niet onder de primaire preventie. De omschrijving van preventie verbreden zou het actieplan alleen maar verwateren.

Minister Jo Vandeurzen zal met de huidige minister van Onderwijs overleg plegen over het voornemen van de vorige minister van Onderwijs over drankautomaten op school. Iedereen is het erover eens dat het onderwijs zich bewust dient te zijn van zijn verantwoordelijkheid, maar tegelijk respect verdient voor de beperkingen. Aanbod op maat en in samenspraak met de scholen is belangrijk. Het gaat niet op alle scholen over één kam te scheren.

Een van de opdrachten van de logo's is de gezondheidsdoelstellingen helpen realiseren. De logo's en SEL's (samenwerkingsinitiatieven eerstelijnsgezondheidszorg) zijn pas echt operationeel op 1 januari 2010. Het gaat om nieuwe geografische omschrijvingen waarbinnen preventie en eerste lijn gecoördineerd en ondersteund worden. Ze zullen geïnformeerd worden en men zal nagaan hoe de samenwerking, onder meer met de lokale besturen precies georganiseerd dient te worden. De minister beschouwt dit als een opportuniteit.

VIGeZ, de diëtistenvereniging en Agoria (Belgische federatie van de technologische industrie) hebben een proefproject opgezet om het aanbod in bedrijfskantines te verbeteren.

III. STEMMING

De gezondheidsdoelstelling 'Voeding en Beweging' wordt eenparig door de acht aanwezige leden aangenomen.

De voorzitter,

Tom DEHAENE

De verslaggever,

Katrien SCHRYVERS